

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Ирина Тодорова Тодорова

на

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” по докторска програма „Организация и управление на социалните дейности”

Професионално направление 3.4. Социални дейност

На тема: **КРОС-КУЛТУРНО СРАВНЕНИЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО СОЦИАЛНА РАБОТА В БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ**

Разработена от Весела Стойчева Иванова,

Под научното ръководство на проф. д-р Васка Станчева-Попкостадинова

1. Данни за докторанта

Весела Стойчева Иванова е родена през 1982 година. През 2005 година завършва образователно-квалификационна степен „бакалавър” по специалността „Английска филология” в Югозападен университет „Неофит Рилски”, гр. Благоевград. През 2011 година завършва и магистърска програма по английска филология. През 2017г. постъпва за обучение в докторска програма „Организация и управление на социалните дейности“ в същия университет. От 2002 година работи като учител, като от септември 2021г. работи като асистент в Югозападния университет.

2. Данни за дисертационния труд

Предложеният за рецензиране дисертационен труд е с общ обем от 149 страници и включва увод, три глави, основни изводи, заключение, приноси, библиография от 174 източника и 4 приложения.

Въз основа на литературен обзор, в първа глава на дисертационния труд е представен кратък исторически преглед на социалната дейност и обучението по социална работа в България и Румъния, анализирани са изследвания на мотивите за избор на професия и проучвания, свързани с обучението в двете държави.

Във втора глава на дисертационния труд е представена методологията и организацията на проведеното емпирично изследване. Посочени са целта, задачите и хипотезата. Те са формулирани ясно, представена е прецизна характеристика на изследвания контингент. Описани са използваните методи. Подробно са представени инструментариумът на изследването, етапите на проучването, както и статистическите методи за обработка на данните.

В трета глава на дисертационния труд са анализирани резултати от документален анализ на учебните планове за обучението по „Социални дейности“ в България и Румъния, от анкетно проучване, проведено сред студенти, обучаващи се по специалността в двете държави и интервюта, проведени с преподаватели от университети в двете държави.

В края на дисертационния труд са описани изводите от проведените изследвания и приносите, които те правят в съвременното научно търсене по тази проблематика.

Дисертационният труд е оформен коректно, като са спазени необходимите изисквания за структуриране, цитиране и онагледяване.

Приноси

В голяма степен изразявам съгласието си по отношение на изведените приноси на дисертационния труд, но считам, че докторантката е проявила известна скромност при очертаването им. Дисертационния труд поставя много съществени въпроси пред обучението по социална работа днес, а резултатите от изследванията извеждат още по-значими такива. Изследването на мотивацията за обучение в специалност, реализацията в която подкрепя най-слабите, затруднени и изправени пред трудности представители на обществото, е един много съществен въпрос. Той отразява чувствителността на съвременното общество към хората, изправени от съдбата пред изпитанието да прекарат живота си в бедност, лишения, ограничения, затруднения и страдания. Проявената чувствителност към тях показва способностите на човек да забелязва, да съчувства и съпреживява, да протяга ръка и да помага, да изпитва вълнение от проявата на човечност и да поиска това да бъде неговото житейско дело. Уклончивата мотивацията на съвременния млад студент да избере този път на своето проявление, пред възможностите за кариерно развитие в добре платени специалности, отразява не само съвременните аспекти на кариерен избор. Тя отразява вътрешната духовна необходимост, съвременните ни човешки търсения и избори. Когато Весела Иванова ни казва, че много от студентите стават част от обучението по социалното дело, когато университетът отклони първоначалният им избор, заради липса на свободни места в желаната от тях специалност, тя ни казва, че специалността е всъщност алтернатива и ще загуби част от студентите си, защото скоро след началото те ще знаят, че не това е нещото, което искат.

Дисертационния труд ни показва, че по-малко, от колкото може би ни се иска, но има студенти, които идват в университета, разпознали нуждата си от грижа за другите, макар и все още неопределена и неконкретно насочена. Макар, че Весела Иванова ни казва, че това са по-малко от една трета от всички студенти, тя ни подсказва, че ролята на „учителя“ по социална работа ще бъде предаването на познание, но и насочването на тази неканализирана потребност и превръщането ѝ пълноценна житейска мисия.

Весела Иванова ни казва още нещо много важно – учебните планове не отразяват националния ни контекст. Съответстват на международните възгледи, модели и разбирания, осигуряват универсално познание, гарантират сравнимост, и това е прекрасно, защото показва още веднъж в хилядолетната ни история, колко отворен към другите е българинът. Но пропускат душевността на българина; тази, която отразява и винаги е отразявала по свой уникален и специален начин не само трудността, но и отношението към нейното преодоляване.

Ако приемем, че няма случайни неща, а важни, макар и неразбираеми за нас причини, водят млади хора към социалните дейности, може би, можем да приемем, че този дисертационен труд усложнява задачата на университетските преподаватели да създават мотивация за хуманност там, където тя не е била първоначален мотив за обучение. Така, изправени пред студентската неувереност, мнителност в значимостта на професията и разколебаност от ниските доходи, с които тя ще бъде обезпечена, университетския преподавател по социални дейности се превръща във водач към състраданието и човеколюбието.

Допълвам с тези редове, приносите, изведени от Веселина Иванова, като считам, че „посети като семенца на бъдещи изследвания“ те биха дали важни отговори на въпроса за хуманността на съвременното българско общество, възгледите му за съпричастност и

готовността му да се обучава в помощ и състрадание, за да прояви себе си в една значима, но недоходоносна професия.

Безспорни са според мен всички приноси, които докторанта извежда, но считам, че дисертационния ѝ труд е „дълбок извор“ на важно познание, което може да разшири списъка с приноси, който тя прави.

Автореферат

Авторефератът отразява синтезирано съдържанието на дисертационния труд. Изготвен е съобразно изискванията.

Публикации и участия в научни форуми

Представени са 5 публикации, от които 3 в областта на дисертационния труд:

- Иванова, В. (2022). Предизвикателства пред обучението по социална работа. В: Станчева-Попкостадинова, В., Чолакова, М. (Ред.) Сборник „Социална работа – минало, настояще, бъдеще. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 162-174.
- Иванова, В. (2021). Обучението по социална работа в Румъния. В: Чолакова, М. (ред.) Актуални проблеми на социалната работа, 144-153.
- Иванова, В. (2022). Мотивация и избор на професия социален работник. Годишник на СУБ-клон Благоевград (под печат). Служебна бележка от Съюза на учените – Благоевград удостоверява, че тази статия е приета за публикуване.

За срока на обучение, докторантката е участвала в 7 научни форума в страната и чужбина, като на няколко от тях е представила резултатите от своите изследвания.

Критични бележки и препоръки

Бих могла да направя някои критични бележки и препоръки към дисертационния труд, но считам това за ненужно, предвид силните страни на разработката.

Заклучение

Дисертационния труд демонстрира способността на докторанта да идентифицира значими и актуални социални проблеми; да подбира и борави умело с количествени и качествени методи на изследване на заложените цели и задачи; да създава и реализира собствено емпирично изследване; да обобщава и анализира данните, да извежда важни изводи и прави значими препоръки. Представения текст представлява добре структуриран научен текст, който описва всеки етап на научното изследване и завършен, отговаря на всички изисквания за дисертационен труд.

Считам, че представения дисертационен труд, публикационна дейност и участия в научни форуми отговарят на всички задължителни условия, количествени и качествени показатели за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“, в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България, Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав. Това ми дава основание за положителна оценка и предложение на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Весела Стойчева Иванова в професионално направление 3.4. Социални дейности“.

27.03.2023г.

Рецензент:

Доц. д-р Ирина Годорова Годорова